

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 12

Lýsingarprísur fyri m.m.: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 22 mars 1947

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

21 árg.

FÓLKAATKVØÐAN og STJÓRNARMÁLID

Nøkur orð skulu her vera til harra Erlendur Patursson í Dagblaðnum 11. mars.

Hann sigur har, at Føroya Sosial Demokrat ber ranga frásøgn um hansara støðu til fólkaatkvøðuna: Hann greiddi frá bæði í skrift og talu, at hann mælti imóti fólkaatkvøðuni í tí formi, hon hevði.

Øll hava ikki fylgst við E. P., tá ið hann helt røður framanundan fólkaatkvøðuni, um hann á fundum hevur kallað fólkaatkvøðuna »niðingsliga fellu ella eitt greitt tilboð, sum einaferð legði kortini á borðið.

Men at vita við vissu, hvar E. P. hevur staðið í nationalum politikki, tað munnu øll, sum hugt hava at tí, hann hevur sett fram. Longu í »Búgvani« sást, at hann var loysingarmaður, t.v.s. sum orðið merkir í Føroyum, at hann vildi kvetta frá Danmark og Føroyar verða sjálvstøðugt ríki. (Tað var sjálvsagt ein greið støða, og einki skal her verða funnist at hesari støðu). Nær ið vit vóru búnir at gera tað, kom kanska ikki til fullnar í ljósmála. Eisini tá ið hann fór at skriva og tosa her heima, kendist hetta týðiliga at koma fram.

Og hvi skulu so Erlendur Patursson og aðrir loysingarmenn kalla hesa fólkaatkvøðu »niðingsliga fellu?

Støðan heima í Føroyum var eisini ógreið. Her meintist at vera flokkar, ið ætlaðu at skera leyst, og at einaferð gavst høvi at siggja, hvussu stórt hetta talið var, vóru tá ikki slik svikabregð. Teir, ið ikki vildu kvetting, kundu tá ikki greiða gøtu fyri einari fólkaatkvøðu um loysing. Heldur áttu loysingarmenn sjálvir at havt gjørt alt búgvíð at taka loysingina. Eitt annað er, at allar reglur saknaðust fyri hesari fólkaatkvøðu, t. d. um hvussu stóru meiriluti, ið verða skuldi fyri loysingini, um hon var sett í gildi.

Og eisini eitt annað er, at sjálvt málið við fólkaatkvøðuni varð gruggað av einari rangari agitation, so nógvir veljarar vistu ikki, hvat ið loysing stóð um. Hildu, at frælsi gjørdist víðari, um vit tóku og atkvóðu fyri loysing, men uttan tó verunliga at loysa.

Vit duga ikki at siggja, at tað eru grundir til hjá E. P. áhaldandi at draga fram tær svikagerðir,

Javnaðarflokkurin hevði í huga, tá ið hann var við at seta fólkaatkvøðuna fram í tí skapi, hon hevði. (Hvat ið lögtingsevni Javnaðarflokksins fyri syðra helming av Streymoyvni, harra J. P. Henriksen, hevur sagt á veljarafundi í Havn, má hann sjálvur standa til svars fyri; men E. P. skuldi, um hann vildi givið sanna mynd av J. P. Hendriksens røðu, ikki bara havt endurtikið henda part, sum einans avbronglar tað, ið sagt varð.) Flokkurin royndi at fáa semju í lag uttan at kvetta; men hesar semingsroyndir dugnaðust ikki. Allir lögtingsflokkar gjørdust so samdir at leggja spurningin fram til fólkið.

Javnaðarflokkurin við stjórnaruppskotinum hesi megin og loysing hini megin. Hann víðtók heldur enn at taka loysing at mæla til at velja stjórnaruppskotið. Ongar stórar fundir hevði hann. Grundirnar fyri hesi støðutøku vórðu sakliga og sáttliga lagdar fram.

Meðan gingu Erlendur Patursson og hansara menn í friði og náðum og mæltu Føroyingum til at taka við loysingartilboðnum. Eingin dugdi tá at siggja fellurnar, ið lagdar vóru fyri fætur teirra. Teir kundu eggja einum og hvørjum til at »gloypa loysingina ráða og ósodnaða«. Eingin var at siga teim imóti.

Øll okkara samfelagsskipan, allar okkara lógir, alt tað sum gildi hevur, allar stjórnargerðir verður gjørt við skriviborð í Keypmannahavn, sigur E. P. Ja, ivingasamt er tað. Vit eru mong, ið ivast, at ikki danskar lógir í mongum førum eru rúmligari enn hesar føroysku, og at okkara samfelagsskipan liggur øldir aftanfyri hina dansku. Og tað ikki tí, at Danir siga: »Denne Lov gælder ikke for Færøerne«, men tí, at vit sjálvir skava út yvir alt tað krókuta og liggja oman á og ikki vilja ganga til umskipanar, sum søma seg fyri eina tjóð, ið er í framburði og sum ætlar at sata sær sjálv.

Nógv er skrivað og talað um hetta stjórnarmál; men vit halda, at harra Erlendur Patursson eins væl kundi skotið ørvir sínar aðrar leiðir enn eftir Javnaðarflokkinum, tí teir menn, ið fellur hava sett fyri fólkið, eru heldur at finna aðrastaðnis enn í hesum síðst nevnda flokki.

Poul Olsen (Poul í Skorti)

Aftur ein framúrskarandi umboðsmaður fyri arbeidarastættina í Føroyum farin.

Hin 17. í hesum kl. 5 seinrartin á degi andaðist Poul Nicolai Olsen, Poul í Skorti kallaður, á Dronning Alexandrines Hospital 57 ára gamalur.

Poul í Skorti var víða kendur kring Føroyar. Eina tíð sigldi hann við »Skortie« millum Havnina og Tvøroyri. Tað var valla »Suduroyingar«, ið ikki hava stuttlig og góð minni frá Pouls ferðum. Ikki bara Suduroyingar kendu Poul í Skorti. Við postsigling síni og síni víðu ferðing kom hann á tal við so mong mong menniskju aðrastaðni frá. Men øll, sum vóru komin at kenna Poul, vóru greið um tað, at hann var ein úrvalingur í øllum tí starvi, hann tók sær fyri, ikki bara á sjónum, men eisini í arbeiði á landinum.

10 ára gamal varð hann fadirlaysur, 14 ára gamal legði hann út í havið. Og havið var hansara heim og verð at kalla alla hansara æviskeið.

Poul var hugsjónarmaður. Sum

flestu gávaðu unglimum stóð honum hugur á at fara út. Og hann fór út. Sigldi at kalla knøttin runt. Og hann hevði eyguni við sær. Fåur sjómaður hevur borið meiri av praktiskum arbeiðskunnleika heim aftur við sær enn hann. Men hann kom ikki heim aftur bara arbeiðsfúsar og búgvín. Hann bar eisini heim við eina logandi trá eftir at reisa hina arbeiðandi fjøldina á sjógv og landi til eitt frigeringarstarv á ein hvønn hátt.

Og honum eydnaðist eisini at siggja, at tað fór at spretta her heima eins og hann hevði sæð og upplivað vekingarrembingarnar í útheiminum, serliga í grannalondunum, hjá brøðratjóðunum. Men her vóru vit enn so stutt komnir. Og hann brann av hugi at fáa ferð á. Hann var fullur av hugsjónum og plánum.

Tað, sum sterkast var við Poul í Skorti, var, at hann ikki einans hevði ynski, hegni og vælviljan brunnandi sær í barmi. Men hann kendu sær eisini evnini — og hevði evnini — at standa fyri, skipa tankar til verunleikar. Hann hevði áráði — uttan áráði er einhvør rørsla og eitthvørt tiltak deyðfætt.

Tá ið stóð fast hjá øðrum tók hann sær um reiggj — og tað gratt ikki, at hann greiddi upp-gávuna væl úr hondum.

Hann var ólærdur, men Føroyar

TROYGGJUR

Henda mánaðin keypa vit føroyskar troyggjur (einans stórar & góðar)

Fyribils geva vit 41,00 kr. + postgjald fyri stk.

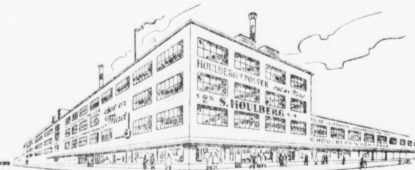
Um tygum hava nakrar troyggjur, sendi tær so einans móti postkravi til

P/f Eliassen & Poulsen, Fuglafjørð.

Vit levera

KJØT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES

i allar bestu kvalitetum.

Umboð:

Otto Jacobsen

Vestmanna

S. HOULBERG A/S

Fedeverar - Pølsar - Leverpostej og Konserverfabriker

KØDBYEN

Statskontrol 352

KØBENHAVN